

Rezumatul tezei de doctorat

**Influența educației nonformale asupra comportamentului
școlarului mic în contexte educaționale formale**

Conducător științific:

Prof. Univ. Dr. Mușata Dacia Bocoș-Bințișan

Doctorand:

Veronica - Oana Moldovan

Cluj-Napoca 2017

CUPRINSUL TEZEI:

Secțiunea 1. FUNDAMENTE TEORETICE

Capitolul I. RESEMNICAREA PEDAGOGICĂ ȘI SOCIOLOGICĂ A EDUCAȚIEI NONFORMALE - CERINȚĂ A LUMII CONTEMPORANE.....	5
I.1. Formele educației și interdependența lor	5
I.1.1. Educația formal	5
I.1.2. Educația nonformală	6
I.1.3. Educația informal	7
I.1.4. Co-existența și interdependența formelor educației	8
I.2. Educația nonformală – formă de educație complementară educației formale. Abordări în diacronie	13
I.2.1. Definiții operaționale ale educației nonformale	14
I.2.2. Caracteristicile educației nonformale	16
I.2.3. Criterii în delimitarea educației nonformale în raport cu educația formală și informală	17
I.2.4. Contextul legislativ românesc al educației nonformale	21
Capitolul II. CERCETĂȘIA – ALTERNATIVĂ ÎN EDUCAȚIA NONFORMALĂ	26
II.1. Problematika pedagogică a cercetășiei	26
II.2. Cercetășia în abordare diacronică	28
II.3. Organizații cu specific cercetășesc	33
II.3.1. Organizația Mișcării Mondiale Scout (OMMS) – World Organization of the Scout Movement (WOSM)	33
II.3.2. ONCR – Organizația Națională “Cercetașii României”	35
II.4. Contribuții metodice proprii la organizarea activităților cercetășesti - Ghid pentru întâlniri și activități cercetășesti. Ramura de vârstă 7 – 10 ani	38
Capitolul III. ORGANIZAȚIA NAȚIONALĂ „CERCETAȘII ROMÂNIEI” – INSTITUȚIE FURNIZOARE DE EDUCAȚIE NONFORMALĂ	40
III.1. Activitatea la nivel mondial	40
III.2. Activitatea la nivel național	41

Secțiunea a 2-a. DESCRIEREA CERCETĂRII PEDAGOGICE APLICATIVE PE TEMA
”INFLUENȚA ACTIVITĂȚILOR CERCETĂȘEȘTI ASUPRA COMPORTAMENTULUI
ȘCOLARULUI MIC ÎN CONTEXTE EDUCAȚIONALE FORMALE”

Capitolul IV. COORDONATELE GENERALE ALE CERCETĂRII	65
IV. 1. Delimitarea problemei de cercetare	65
IV.2. Design-ul cercetării	66
IV.2. 1. Scopul și obiectivele cercetării	66
IV.2.2. Ipoteza și variabilele cercetării	67
IV.2.3. Strategia cercetării	74
IV.2.3.1. Sistemul metodelor și a instrumentelor de cercetare utilizate	74
IV.2.3.1.1. Analiza de încredere pentru instrumentele concepute de noi sau pentru cele traduse	79
IV.2.3.2. Eșantionul de participanți	81
IV.2.3.2.1. Analiza de putere pentru eșantioanele de participanți	83
IV.2.3.3. Eșantionul de conținut	91
IV.3. Etapele cercetării pedagogice	98
Capitolul V. ETAPA PREEXPIMENTALĂ	103
V.1. Obiectivele etapei preexperimentale. Subordonarea lor față de scopul și obiectivele cercetării	103
V.2. Metodologia de cercetare utilizată pentru colectarea datelor inițiale	104
V.2.1. Metoda cercetării documentelor curriculare și a altor documente școlare	104
V.2.2. Metoda observației	107
V.2.2.1. Grila de evaluare a comportamentului școlar	107
V.2.2.2. Scala de evaluare a comportamentului elevului	109
V.2.3. Metoda sociometrică	112
V.3. Aplicarea pretestului	113
V.4. Prelucrarea și interpretarea datelor	113
V.5. Stabilirea eșantionului de participanți la cercetare	129
Capitolul VI. ETAPA EXPERIMENTULUI FORMATIV	130
VI.1. Caracterizarea generală a etapei formative	130
VI.2. Programul de intervenție educațională bazat pe metoda scout	131
VI.2.1. Prima etapă a intervenției - Intrarea lupișorilor noi în Haitic	137
VI.2.2. A doua etapă a intervenției – Aria de dezvoltare socială (Teritoriul lui Chill)	140

VI.2.3. A treia etapă a intervenției – Aria de dezvoltare intelectuală (Teritoriul lui Baloo)	144
VI.2.4. A patra etapă a intervenției – Aria de dezvoltare emoțională (Teritoriul lui Kaa)	148
VI.3. Metodologia de cercetare utilizată pentru colectarea datelor intermediare	154
VI.3.1. Metoda observației	154
VI.3.2. Metoda sociometrică	154
VI.3.3. Ancheta pe bază de chestionar scris	154
VI.4. Aplicarea evaluărilor intermediară 1 și intermediară 2	155
VI.5. Prelucrarea și interpretarea datelor	155
Capitolul VII. ETAPA POSTEXPERIMENTALĂ	184
VII.1. Metodologia de cercetare utilizată pentru colectarea datelor din etapa post-experimentală	184
VII.2. Aplicarea posttestului	184
VII.3. Prelucrarea și interpretarea datelor	185
VII.3.1. Rezultate obținute cu ajutorul metodei observației	185
VII.3.2. Rezultate obținute cu ajutorul metodei anchetei pe bază de chestionar scris	188
VII.3.3. Rezultate obținute cu ajutorul metodei de cercetare a documentelor curriculare și a altor documente școlare	189
VII.3.4. Rezultate obținute cu ajutorul metodei sociometrice	199
Capitolul VIII. ANALIZA REZULTATELOR OBȚINUTE RAPORTATĂ LA CELE TREI IPOTEZE ALE CERCETĂRII	211
VIII.1. Analiza comparativă a rezultatelor pentru Ipoteza 1	211
VIII.1.1. Gradul de manifestare al comportamentului social și de stăpânire de sine în activitățile școlare	211
VIII.1.2. Gradul de adaptare și integrare în mediul școlar	218
VIII.1.2.1. Rezultate obținute cu ajutorul Grilei de evaluare a comportamentului școlar – GECS.....	218
VIII.1.2.2. Rezultate obținute cu ajutorul testului sociometric și a matricei sociometrice	224
VIII.1.3. Gradul de dezvoltare al unor trăsături pozitive de caracter.....	226
VIII.2. Analiza comparativă a rezultatelor pentru Ipoteza 2	227
VIII.2.1. Gradul de adaptare la viața școlară	230

VIII.2.2. Gradul de integrare în mediul școlar	234
VIII.2.3. Disponibilitatea de a-și forma noi atitudini și comportamente dezirabile.....	238
VIII.3. Analiza comparativă a rezultatelor pentru Ipoteza 3	242
VIII.4. Analiza rezultate obținute cu ajutorul Chestionarului pentru părinți	243
Capitolul IX. CONCLUZII	256
IX.1. Concluzii referitoare la contribuțiile personale – teoretice și practic – aplicative..	256
IX.2. Concluziile cercetării	259
IX.3. Limitele cercetării	263
IX.4. Recomandări educaționale	263
Bibliografie:	265
Anexe	272

CUVINTE CHEIE:

- ✿ educație nonformală
- ✿ activități cercetășești
- ✿ metoda scout
- ✿ cercetași – lupișori
- ✿ școlari mici
- ✿ adaptare și integrare școlară

Teza de doctorat **Influența educației nonformale asupra comportamentului școlarului mic în contexte educaționale formale** este structurată pe două mari secțiuni. Prima secțiune, intitulată *Fundamente teoretice*, cuprinde trei capitole, în care se realizează o resemnificare pedagogică și sociologică a educației nonformale. De asemenea se descrie cercetășia ca o alternativă în educația nonformală, prezentându-se elementele specifice acesteia la nivel național și internațional.

A doua secțiune, *Descrierea cercetării pedagogice aplicative pe tema "Influența activităților cercetășești asupra comportamentului școlarului mic în contexte educaționale formale"*, cuprinde șase capitole, reprezentând cea mai extinsă parte a lucrării. În aceste capitole sunt prezentate coordonatele cercetării, fiecare etapă a experimentului psihopedagogic în parte, analiza rezultatelor în funcție de ipotezele cercetării și concluziile.

Capitolul I. - Resemnificarea pedagogică și sociologică a educației nonformale - cerință a lumii contemporane - este centrat pe realizarea delimitărilor teoretice necesare în vederea resemnificării conceptului de educație nonformală. S-a pornit de la analiza discriminativă a formelor educației, urmată de exemple practice de corelare a acestora, evidențiindu-se interdependența dintre acestea și subordonarea educației nonformale și informale la finalitățile educației formale.

Este prezentată apoi educația nonformală ca formă de educație complementară educației formale apelându-se la descrierea proiectul „Școala altfel” (numit acum „Școala altfel: Să știi mai multe, să fii mai bun!”) inițiat de Ministerul Educației Naționale. Privim acest proiect ca fiind un pas important în armonizarea celor trei forme ale educației. Aplicarea programului a dus la identificarea unor disfuncționalități care au fost rezolvate, în mare parte, pe parcurs, scopul proiectului fiind atins. Dintre aceste disfuncționalități, amintim: nealocarea de fonduri pentru acest program de către instituțiile școlare, lipsa posibilităților materiale ale copiilor din mediile defavorizate, motivația scăzută și informarea deficitară a cadrelor didactice pentru derularea unor activități de tip nonformal. Unul din minusurile acestui proiect a fost remediat prin apelarea la oferta educațională a Organizația Națională „Cercetașii României”. Organizația a acreditat la nivel de minister cursul „Pedagogia cercetășească – premisă în educația nonformală”, iar în luna martie a anului 2012 s-au organizat douăsprezece astfel de cursuri, în orașe din țară și în capitală, pentru cadrele didactice care urmau să implementeze proiectul *Școala altfel în spirit cercetășesc*, în parteneriat cu cercetașii din orașul lor. Astfel, s-a pregătit un program special în săptămâna 2-6 aprilie 2012, care a avut ca beneficiari un număr de peste 72.000 de elevi din 500 de școli și

peste 80 de orașe. Acest parteneriat a continuat și în anii ce au urmat și este funcțional și în prezent.

În continuare sunt enumerate câteva din definițiile operaționale oferite de specialiști în decursul anilor pentru educația nonformală și, pornind de la accepțiunile acestora, s-a formulat o nouă definiție, care constituie epicentrul acestei cercetări, și anume:

- ✓ *Forma educației care cuprinde totalitatea activităților și influențelor educaționale organizate în afara sistemului de învățământ, sistematice, deliberate și destinate persoanelor de toate vârstele, activități care răspund unor finalități educaționale consonante cu cele ale educației formale și care sunt racordate la nevoile de învățare ale fiecărui individ în parte sau ale unui grup de indivizi ce împărtășesc valori și scopuri comune.*

Sunt descrise caracteristicile educației nonformale, pe baza definițiilor amintite și apoi sunt identificate cincisprezece criterii în funcție de care s-a delimitat această formă a educației în raport cu educația informală și cea formală.

Trasarea contextului legislativ românesc al educației nonformale, prin listarea articolelor referitoare la educația nonformală din Legea Educației Naționale nr. 1/2011 și *Ordin nr. 5567/7.10.2011 pentru aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a unităților care oferă activitate extrașcolară* s-a dovedit necesară pentru ancorarea în realitatea contemporană a acestei forme a educației.

Capitolul II. – Cercetășia – alternativă în educația nonformală

Cercetășii și foștii cercetășii au simțit întotdeauna că cercetășia le-a schimbat viața, dar acum, un studiu realizat la Universitatea Tufts, a demonstrat că cercetășia are un impact măsurabil, pozitiv, în dezvoltarea caracterului copiilor și a tinerilor. Studiul, desfășurat timp de trei ani, a fost finanțat de Fundația John Templeton și a implicat 1.800 de cercetășii și 400 de non-cercetășii cu vârste sub 12 ani. Scopul a fost să măsoare diferențele pe care cercetășia le generează asupra vieții tinerilor, în timp ce aceste modificări pozitive aveau loc.

Tot acest capitol prezintă și ilustrează Organizația Națională „Cercetășii României” (ONCR) ca o organizație ce desfășoară activități de educație nonformală, organizație ce a fost prezentată prin istoricul mondial și național. Guvernată de „Legea cercetășului” și de „Promisiunea cercetășului” sau „Jurământul”, cercetășia își atinge scopul prin îmbinarea a 7 elemente: educația prin acțiune, lucrul în echipă, cadrul simbolic, sistemul de progres personal, natura, legea și promisiunea cercetășului, susținerea adulților.

În țara noastră, primele grupuri de cercetășii apar la Blaj, București și Brașov, în anul 1912. În timpul Primului Război Mondial cercetășii s-au implicat activ în lupta din spatele

frontului. De reținut e faptul că în 1922, România devine una din cele 30 de țări membre fondatoare ale Organizației Mișcării Mondiale Scout (OMMS). Organizația, interzisă în perioada comunismului, a fost reînființată în 1990.

Reluarea activităților a fost una anevoioasă, dar a prins contururi din ce în ce mai bine implementate în realitatea educațională odată cu editarea unor materiale menite să sprijine liderii în munca cu cele patru ramuri de vârstă specifice cercetășiei: lupișori (de la 6/7 la 10 ani), temerari (de la 11 la 14 ani), exploratori (de la 15 la 18 ani) și seniori (de la 18 la 21 ani).

Pornind de la indicațiile specifice metodei scout descrise în *Ghidul liderului de lupișori* (E. Petrea, 2010) s-a proiectat și s-a desfășurat activitatea și în Centrul Local Tîrgu Mureș în ultimii șapte ani. Facem referire la această ramură de vârstă întrucât experimentul prezentat în această cercetare urmărește elevi cu vârste cuprinse între 6 și 8 ani. Astfel, ca parte a cercetării, s-a realizat un *Ghid pentru întâlniri și activități cercetășești. Ramura de vârstă 7-10 ani* (O. Moldovan, M. Bocoș, 2017) care descrie în detaliu activitatea întreprinsă la această ramură de vârstă, în perioada ianuarie 2015- iunie 2016. Regăsim în acest ghid activități precum: jocuri de cunoaștere, jocuri de mișcare, viziunări, desene, activități în aer liber, însoțite de exemple concrete, ușor de preluat și de aplicat.

Eficiența activităților propuse a fost testată în cercetarea pedagogică de față, acest ghid constituind, practic, descrierea planului de intervenție pentru experimentul psihopedagogic.

Capitolul III. Organizația Națională „Cercetașii României” – instituție furnizoare de educație nonformală – face referire la locul pe care îl ocupă cercetășia la nivel mondial și prezintă în mod special o sintetiză referitoare la activitățile desfășurate de ONCR în anii 2008-2015. În aceste activități sunt implicați anual zeci de mii de copii și tineri, membri ai organizației și nu numai.

Cercetășia este **educație pentru viață** deoarece, în educația tânărului, completează familia și școala și dezvoltă cunoașterea de sine, susținând necesitatea de a căuta noul, de a participa, de a explora, de a descoperi, de a făuri, de a ajuta. Putem sublinia că este **distracție cu un scop** întrucât prin recreere și aventură, cercetășia își atinge obiectivul său de dezvoltare fizică, psihică, intelectuală, socială și spirituală a tinerilor. Cercetășia este o **mișcare deschisă tuturor** indiferent de rasă, credință, gen biologic, în concordanță cu scopul, principiile și metoda concepute de creatorul lor.

Cercetășia este **un mod de viață** bazându-se pe 3 principii:

- ✿ *principiul spiritual* – implicarea în căutarea valorii spirituale, a vieții aflate dincolo de lumea materială;
- ✿ *principiul social* – participarea la dezvoltarea societății respectând demnitatea celorlalți și integritatea lumii;
- ✿ *principiul personal* – dezvoltarea responsabilității personale și stimularea dorinței de exprimare a acesteia.

În prezent, ONCR derulează la nivel național, prin Echipele Naționale, și la nivel local, prin centrele sale locale, zeci de activități în variate domenii: stagii de formare, activități de dezvoltare a abilităților de viață, activități de integrare a tinerilor cu dizabilități, activități caritabile, activități ecologice, de educație civică, de educație pentru mediu, de formare vocațională, seminarii, workshop-uri, publicații (reviste, pliante, broșuri), tabere naționale și internaționale, schimburi de tineri, activități de strângere de fonduri și multe altele care se regăsesc în programul cercetășesc, puse în practică prin metoda scout.

Activitățile prezentate în subcapitolul **III.2. Activitatea la nivel național** au fost realizate ținând cont de:

- ✿ *Dezvoltarea fizică* – care constă în a deveni responsabil de creșterea și sănătatea corpului tău – sport, sănătate, performanță;
- ✿ *Dezvoltarea intelectuală* – rezidă în a-ți dezvolta abilitatea de a gândi, de a crea și de a folosi informația într-un mod original, pentru a te adapta la noi situații – rezolvare de probleme, colectarea și procesarea informației;
- ✿ *Dezvoltarea socială* – ce are în vedere înțelegerea conceptului de interdependență cu ceilalți și dezvoltarea abilității de a coopera și a conduce; relații cu ceilalți, solidaritate și serviciu, comunicare, cooperare, colaborare, leadership;
- ✿ *Dezvoltarea spirituală* – care constă în cunoașterea și înțelegerea moștenirii spirituale a comunității tale, descoperirea realității spirituale care dă sens vieții și ghidarea vieții de zi cu zi după un set de principii și valori, în același timp respectând alegerile spirituale ale celorlalți – descoperire spirituală, valori, înțelepciune, rugă;
- ✿ *Dezvoltarea afectivă* – care constă în recunoașterea propriilor sentimente și învățarea modului de a le accepta și exprima față de sine și față de ceilalți;
- ✿ *Dezvoltarea caracterului* – ce rezidă în recunoașterea propriilor responsabilități, în învățarea luării de decizii, a stabilirii de obiective și a identificării acțiunilor care trebuie realizate în vederea atingerii acestora.

Capitolul IV. – Coordonatele generale ale cercetării – descrie design-ul cercetării cu toate aspectele sale fundamentale: scopul, obiectivele, ipotezele, variabilele, etapele și metodologia cercetării.

Prin cercetarea pedagogică pe care am întreprins-o, am dorit să surprindem în ce măsură activitățile cercetășești, bazate pe metoda scout, au o influență pozitivă, semnificativă asupra adaptării și integrării școlare, precum și asupra comportamentului școlarului mic, în contexte formale.

Pornind de la multiplele influențe educaționale pe care le are cercetășia în general și, în special, de la cele care pot fi corelate cu educația formală, am formulat următoarea ipoteză generală:

Valorificarea în contexte formale a experiențelor de învățare și formare, trăite de copiii cu vârste de la 6 la 8 ani în activitățile educaționale nonformale de tip cercetășesc, are o contribuție semnificativă la adaptarea școlară, la integrarea acestora, la formarea de noi atitudini și comportamente dezirabile, sociale și de stăpânire de sine în activitățile școlare, la dezvoltarea trăsăturilor de caracter și în performanța școlară.

Ipotezele secundare au fost conturate în funcție de ipoteza generală:

Ipoteze secundare:

Ipoteza 1 Participarea la activitățile nonformale de tip cercetășesc determină modificări semnificative, atât ale comportamentului social și de stăpânire de sine, manifestat de elevi în activitățile școlare, cât și ale gradului de adaptare și integrare școlară și ale dezvoltării unor trăsături pozitive de caracter.

Ipoteza 2 Cu cât frecvența participării la activitățile cercetășești a copiilor cu vârste de la 6 la 8 ani crește, cu atât crește gradul de adaptare și integrare școlară, precum și disponibilitatea de a-și forma noi atitudini și comportamente dezirabile.

Ipoteza 3 Frecventarea programului *Școala după școală* (program prelungit) are efect moderator în relația dintre participarea la activitățile nonformale de tip cercetășesc și performanța școlară a elevilor din clasa I.

Din ipoteze se desprind variabilele cercetării, prezentate în continuare:

Variabila independentă (VI): Valorificarea, în educația de tip formal, a experiențelor de învățare și formare trăite de copiii de la 6 la 8 ani, urmare a participării acestora la educația de tip nonformal, cercetășesc, bazată pe metoda scout.

Variabila moderator (VM): Participarea la programul *Școala după școală*. (Tipul de interacțiune dintre variabila moderator și variabilele independente este unul de potențare: atât VI, cât și VM afectează VD în aceeași direcție.)

Variabilele dependente (VD) ale cercetării:

- gradul de manifestare al comportamentului social și de stăpânire de sine în activitățile școlare
- disponibilitatea de a-și forma noi atitudini și comportamente dezirabile,
- gradul de adaptare școlară,
- gradul de integrare școlară,
- gradul de dezvoltare al unor trăsături pozitive de caracter,
- nivelul performanței școlare.

Ele pot fi vizualizate în Tabelul nr. 1. și Tabelul nr. 2., unde esențializăm corespondențele funcționale dintre variabilele dependente, metodele și instrumentele de cercetare utilizate, acestea fiind prezentate în funcție de **Ipoteza 1** și **Ipoteza 2**.

Pentru **Ipoteza 3** variabila dependentă este calitatea performanței școlare, măsurată cu ajutorul metodei cercetării documentelor curriculare și a altor documente școlare.

Tabelul nr. 1.

*Corespondențele funcționale dintre variabilele dependente, metodele și instrumentele de cercetare pentru **Ipoteza 1***

Variabile dependente ale cercetării	Metoda de cercetare	Instrumentul de cercetare	Statutul instrumentelor de cercetare
Gradul de manifestare al comportamentului social și de stăpânire de sine în activitățile școlare	Metoda observației	<i>Scala de evaluare a comportamentului elevului (CBRS)</i>	- tradus și adaptat
Gradul de adaptare și integrare în mediul școlar	Metoda observației	<i>Grilă de evaluare a comportamentului școlar (GECS)</i>	- construit
	Metoda sociometrică	<i>Testul sociometric și matricea sociometrică</i>	- construit
Gradul de dezvoltare al unor trăsături pozitive de caracter	Ancheta pe bază de chestionar	<i>Chestionarul Assessment of Character in Children and Early Adolescents (ACCEA)</i>	- tradus și adaptat

Correspondențele funcționale dintre variabilele dependente, instrumentele de cercetare și itemi pentru **Ipoteza 2**

Variabile dependente ale cercetării	Instrumentul de cercetare	Item / Scală
Gradul de adaptare la viața școlară	<i>Grila GECS</i>	GECS3 Ținuta este adecvată, se prezintă la activități curat și îngrijit.
		GECS4 Pune jucăriile, materialele și alte obiecte la locul lor după utilizare.
		GECS5 Este atent în timpul orelor, ascultă indicațiile cadrului didactic.
		GECS6 Cere ajutorul în situațiile în care nu se descurcă singur.
		GECS8 Distrage atenția colegilor în ore, făcând glume sau comentarii.
	<i>Scala CBRS</i>	CBRS2 Completează sarcini de lucru care au mai multe etape (ex. să taie și să lipească) în mod organizat.
		CBRS3 Completează sarcinile de lucru cu succes.
		CBRS5 Răspunde cerințelor și începe o sarcină de lucru fără să aibă nevoie de încurajări.
		CBRS6 Își ia timpul necesar pentru a rezolva sarcina corect.
		CBRS7 Se concentrează pe sarcini de lucru fără să fie distras ușor de activitățile din jur.
		CBRS9 Își identifică erorile și se auto-corectează.
		CBRS10 După o perioadă de întrerupere a activității, revine cu ușurință la sarcinile de lucru.
	<i>Chestionarul ACCEA</i>	ACCEA1 Academic Competence scale
		ACCEA2 Obedience scale
	Gradul de integrare în mediul școlar	<i>Grila GECS</i>
GECS2 Nu este punctual, în ceea ce privește prima oră, dar nici la reluarea activității, după pauză.		
GECS9 În timpul pauzelor este retras, nu interacționează cu alți copii.		
GECS10 Respectă ierarhiile, se adresează respectuos în comunicarea cu elevii mai mari sau cu cadrele didactice.		
<i>Scala CBRS</i>		CBRS1 Urmează instrucțiunile fără să aibă nevoie de încurajări.

		<i>CBRS8</i> Când încep activitățile în clasă, își găsește, organizează și utilizează materialele de lucru în mod corespunzător.
		<i>CBRS11</i> Este dispus să împartă jucării (sau alte obiecte personale) cu alți copii; nu se ceartă cu alți elevi pentru obiectele personale.
		<i>CBRS12</i> Exprimă ostilitate verbală față de alți copii (tachinează, dă porecle, amenință etc.)
		<i>CBRS13</i> Exprimă ostilitate fizică față de alți copii (lovește, pițigă, împinge etc.).
		<i>CBRS14</i> Este cooperant cu alți copii când participă la activități de grup.
		<i>CBRS15</i> Așteaptă să îi vină rândul în situație de jocuri cu jucării, materiale și alte obiecte, fără să i se spună explicit acest lucru.
		<i>CBRS 17</i> Nu protestează atunci când trebuie să aștepte pentru o perioadă de timp scurtă pentru a primi atenție din partea cadrului didactic.
	<i>Chestionarul ACCEA</i>	ACCEA1 Academic Competence scale
Disponibilitatea de a-și forma noi atitudini și comportamente dezirabile	<i>Grila GECS</i>	GECS7 Demonstrează curiozitate, adresează întrebări pentru a înțelege unele informații.
	<i>Scala CBRS</i>	<i>CBRS4</i> Încearcă noi sarcini provocatoare.
	<i>Chestionarul ACCEA</i>	ACCEA3 Reverence scale
		ACCEA4 Cheerfulness scale
		ACCEA5 SOC scale (Selection, Optimization and Compensation)
		ACCEA6 Kindness scale
		ACCEA7 Thrift scale
		ACCEA8 Future Mindedness scale
		ACCEA9 Trustworthiness scale
		ACCEA10 Helpfulness scale
ACCEA11 Connection to Nature scale		
ACCEA 12 Scouting Engagement scale		

Metodele de cercetare folosite de noi respectă rigorile specifice cercetării pedagogice și fac parte din categoria metodelor de cercetare științifică, acestea sunt:

- ❖ Experimentul psihopedagogic
- ❖ Metoda observației
- ❖ Metoda sociometrică
- ❖ Ancheta pe bază de chestionar scris
- ❖ Metoda cercetării documentelor curriculare și a altor documente școlare.

S-a realizat și s-a prezentat analiza de încredere pentru instrumentele concepute de noi sau pentru cele traduse, *Cronbach Alpha* obținut indică o excelentă consistență internă a itemilor și un nivel foarte ridicat de fidelitate a scalelor. Astfel, putem afirma că itemii instrumentelor măsoară în mod corect conceptele psihologice care stau la baza acestora.

În ceea ce privește **eșantionul de participanți** situația este următoarea:

Tabelul nr.3.

Eșantionul experimental și eșantionul de control

Școala	Clasa	Elevi	Eșantion experimental	Eșantion control
Gimnazială „Romulus Guga”	Clasa pregătitoare A	17	4	13
Gimnazială „George Coșbuc”	Clasa pregătitoare A	30	3	27
Gimnazială „Europa”	Clasa pregătitoare C	28	14	14
Gimnazială „Mihai Viteazul”	Clasa pregătitoare A	30	11	19
Gimnazială „Mihai Viteazul”	Clasa pregătitoare B	31	9	22
Total		136	41	95

În urma prezentărilor făcute părinților, în cadrul ședințelor cu părinții, au fost înscriși la cercetași un număr de 41 de elevi, din cinci clase, care au constituit eșantionul experimental, iar ceilalți 95 de colegi ai acestora, din clasele anterior menționate, au format eșantionul de control. Am ales această modalitate de selecție întrucât este o activitate nonformală, la care participarea trebuie să fie voluntară și să ocupe acea parte din timpul individului pe care acesta dorește să o aloce.

S-a realizat și prezentat analiza de putere pentru eșantioanele de participanți.

Eșantionul de conținut respectă sistemul de progres specific pedagogiei cercetășești care are propriile conținuturi, organizate și structurate în funcție de specificul maturității și nevoilor educaționale ale fiecărei grupe de vârstă.

Cercetarea noastră s-a suprapus peste primele patru etape din sistemul de progres. În luna decembrie 2014, după aplicarea pretestului la cele 5 clase, s-au organizat ședințe cu părinții

pentru prezentarea cercetășiei și a posibilității pe care o au copiii lor de a se înscrie în cadrul organizației. În urma prezentărilor, părinții care au dorit și care au identificat dorința copiilor de a fi cercetași, i-au înscris pe aceștia. Întâlnirile și activitățile cu noii cercetași au început în luna ianuarie 2015 și au continuat până în iunie 2016.

S-a prezentat o organizare orientativă a activităților, sistemul de progres fiind unul personal, pentru fiecare cercetaș în parte. Au fost evidențiate etapele pe care le-au parcurs majoritatea lupișorilor. Menționăm astfel că, au fost copii care și-au depus promisiunea mai târziu, în funcție de numărul de prezențe și de comportamentul pe care îl aveau la întâlniri, iar însemnele echivalente ariilor de dezvoltare au fost și vor fi primite de cei care se încadrează în cerințele teritoriului lui Chill, Baloo, respectiv Kaa.

Etapele cercetării pedagogice sunt conform specificului experimentului psihopedagogic. Așadar cercetarea de față are trei etape: etapa preexperimentală, etapa experimentului formativ și etapa postexperimentală.

Datele culese au fost măsurate, analizate și interpretate prin intermediul metodelor de măsurare a datelor și a celor de prelucrare matematico-statistică a acestora, în programul SPSS (Statistical Package for the Social Sciences), în special determinarea unor indici statistici, respectiv comparații statistice, metode care vor fi descrise pe parcursul analizei și a interpretării datelor obținute.

Capitolul V. – Etapa preexperimentală – a vizat identificarea nivelului inițial al elevilor în ceea ce privește variabilele dependente: gradul de manifestare al comportamentului social și de stăpânire de sine în activitățile școlare, disponibilitatea de a-și forma noi atitudini și comportamente dezirabile, gradul de adaptare școlară, gradul de integrare școlară.

Metodele de cercetare utilizate în această etapă au fost: metoda cercetării documentelor curriculare și a altor documente școlare, metoda observației și metoda sociometrică.

Prin intermediul *metodei cercetării documentelor curriculare și a altor documente școlare* sunt prezentate modalități de suprapunere a finalităților educaționale (competențe specifice din educația normală și obiective educaționale din cercetășie) și a activităților la patru discipline studiate în clasele primare: *Comunicare în limba română, Educație fizică, Matematică și explorarea mediului*. Aceste activități se pot realiza în paralel, cercetășia dorindu-și să aducă un plus educației formale, și nu să o substituie.

Pentru *metoda observației* s-au folosit două instrumente: *Grila de evaluare a comportamentului școlar* și *Scala de evaluare a comportamentului elevilor*. Datele obținute au fost introduse în programul statistic SPSS și a fost calculat indicele de comparație între medii „t” în cazul eșantioanelor independente, atât pentru eșantionul experimental cât și pentru cel de control. Valorile indicilor au fost raportate la pragurile de semnificație corespunzătoare lor. Au fost considerați semnificativi indicii ale căror valori s-au situat la praguri de semnificație $p \leq 0,05$. În tabelele nr.4. și nr.5. sunt condensate valorile indicilor de comparație „t” și ai pragurilor de semnificație „p” pentru fiecare dintre itemii celor două teste. Cele două valori („t” și „p”) au fost extrase din output-ul generat de programul statistic SPSS din secțiunea (tabelul) *Independent Sample Test*.

Interpretarea indicilor de comparație „t” și al pragului de semnificație „p” în cazul scalei *CBRS*, în pretest se prezintă astfel:

Tabelul nr.4.

Compararea rezultatelor obținute de eșantioanele independente la aplicarea scalei CBRS

Nr. Crt.	Item	Pretest	
		t	p
1	Urmează instrucțiunile fără să aibă nevoie de încurajări.	-.148	.883
2	Completează sarcini de lucru care au mai multe etape (ex. să taie și să lipească) în mod organizat.	-.896	.372
3	Completează sarcinile de lucru cu succes.	-.345	.730
4	Încearcă noi sarcini provocatoare.	-1.707	.090
5	Se concentrează pe sarcini de lucru fără să fie distras ușor de activitățile din jur.	-.388	.699
6	Răspunde cerințelor și începe o sarcină de lucru fără să aibă nevoie de încurajări.	-.416	.678
7	Își ia timpul necesar pentru a rezolva sarcina corect.	-.035	.972
8	Când încep activitățile în clasă, își găsește, organizează și utilizează materialele de lucru în mod corespunzător.	.839	.403
9	Își identifică erorile și se auto-corectează.	.442	.659
10	După o perioadă de întrerupere a activității, revine cu ușurință la sarcinile de lucru.	.968	.335
11	Este dispus să împartă jucării (sau alte obiecte personale) cu alți copii; nu se ceartă cu alți elevi pentru obiectele personale.	.678	.499
12	Exprimă ostilitate verbală față de alți copii (tachinează, dă porecle, amenință etc.).	.699	.486
13	Exprimă ostilitate fizică față de alți copii (lovește, pițigă, împinge etc.).	.579	.564
14	Este cooperant cu alți copii când participă la activități de grup.	2.775	.006
15	Așteaptă să îi vină rândul în situație de jocuri cu jucării, materiale și alte obiecte, fără să i se spună explicit acest lucru.	1.836	.069

16	Urmează instrucțiunile adultului, fără să opună rezistență, chiar și atunci când realizează sarcini care îi displac.	.635	.526
17	Nu protestează atunci când trebuie să aștepte pentru o perioadă de timp scurtă pentru a primi atenție din partea cadrului didactic.	3.944	.000

Interpretarea indicilor de comparație „t” și a pragului de semnificație „p” în cazul grilei GECS, în pretest se prezintă astfel:

Tabelul nr.5.

Compararea rezultatelor obținute de eșantioanele independente la aplicarea grilei GECS

Nr. Crt.	Item	Pretest	
		t	p
1	Lipsește de la școală.	.263	.793
2	Nu este punctual, în ceea ce privește prima oră, dar nici la reluarea activității, după pauză.	1.124	.263
3	Ținuta este adecvată, se prezintă la activități curat și îngrijit.	1.595	.113
4	Pune jucăriile, materialele și alte obiecte la locul lor după utilizare.	.376	.650
5	Este atent în timpul orelor, ascultă indicațiile cadrului didactic.	.661	.510
6	Cere ajutorul în situațiile în care nu se descurcă singur.	.265	.791
7	Demonstrează curiozitate, adresează întrebări pentru a înțelege unele informații.	-2.688	.008
8	Distrage atenția colegilor în ore, făcând glume sau comentarii.	.584	.560
9	În timpul pauzelor este retras, nu interacționează cu alți copii.	-.576	.565
10	Respectă ierarhiile, se adresează respectuos în comunicarea cu elevii mai mari sau cu cadrele didactice.	.932	.353

Prin prelucrările statistice în programul SPSS se observă că în etapa preexperimentală nu există diferențe semnificative între eșantionul experimental și cel de control, indicele „t” având un prag de semnificație $p > 0,05$ în cazul majorității itemilor celor două instrumente.

Datele obținute prin intermediul *metodei sociometrice*, în urma aplicării *testului sociometric*, s-au analizat prin matricea sociometrică. Pentru fiecare clasă s-a realizat câte o matrice, întrucât elevii din cele două eșantioane nu au interacționat între ei, astfel, ei nu se cunosc. S-a consemnat, pentru fiecare elev, în matricea clasei, alegerea (+) sau respingerea (-) colegilor, însumându-se apoi (urmărindu-se verticala matricei) atât alegerile cât și respingerile. Având datele testului sociometric trecute în matrice s-a calculat indicii statusului sociometric. Acest **indice sociometric** relevă poziția ocupată de către elev în interiorul clasei și se calculează după formula: $I = n/(N-1)$ unde n reprezintă numărul alegerilor primite de către elev, iar N reprezintă numărul membrilor grupului (clasa de elevi):

$$I = \frac{\text{Alegeri primite} - \text{Respingeri primite}}{N - 1}$$

Pentru a putea compara cele două eșantioane, având în vedere că numărul elevilor din acestea este diferit, am calculat cât la sută din elevii din eșantionul experimental sunt populari, acceptați, indiferenți sau marginalizați și cât la sută din elevii din eșantionul de control sunt populari, acceptați, indiferenți sau marginalizați. Tabelul următor prezintă procentele obținute:

Tabelul nr.6.

Compararea rezultatelor obținute pe eșantioane la aplicarea testului sociometric

Valoare psihosocială de tip preferențial	Eșantion experimental	Eșantion de control
Populari	15%	6 %
Acceptați	41%	42 %
Indiferenți	5 %	6 %
Marginalizați	39 %	46%

Se poate observa că procentul celor acceptați și indiferenți este doar cu un procent mai mare în cazul eșantionului de control, dar în cazul celor populari și marginalizați, extremele grupurilor, sunt diferențe mai mari între cele două eșantioane. Procentul celor populari este mai mare în cazul eșantionului experimental față de procentul celor din eșantionul de control, iar în cazul elevilor marginalizați se inversează procentul, tot în favoarea eșantionului experimental.

Capitolul VI. – Etapa experimentului formativ – prezintă experimentarea metodei scout, mai precis a cercetășiei, pe eșantionul de participanți ce s-au înscris ca membri ai Organizației Naționale Cercetășii României – Centrul Local Tîrgu Mureș. S-a introdus variabila independentă: participarea școlărilor mici la activitățile cercetășești, bazate pe metoda scout. Experimentul psihopedagogic s-a desfășurat respectându-se sistemul de progres personal specific metodei scout, fără a se face vreo diferență între membrii organizației înscrși înafara proiectului de cercetare și a celor ce constituie eșantionul experimental. Au fost desfășurate:

- ☀ 40 de întâlniri săptămânale, fiecare de câte o oră și jumătate;
- ☀ 15 activități:
 - de câteva ore (precum vizionare de film, concurs prin oraș, celebrarea sărbătorilor cercetășești și nu numai),
 - ieșiri în aer liber (la patinoar, în pădurea de la Platoul Cornești),
 - ieșiri de două zile (în proximitatea comunei Livezeni),
 - un camp de 3 zile.

Experimentul psihopedagogic s-a derulat timp de 17 luni efective (exceptând lunile august și septembrie când este vacanță la cercetași) în cadrul Centrului Local Tîrgu Mureș – Organizația Națională Cercetașii României, la ramurile de vîrstă Lupișori.

Programul de intervenție educațională bazat pe metoda scout a cuprins *intrarea lupișorului nou în Haitic și acomodarea și parcurgerea ariilor de dezvoltare socială (Teritoriul lui Chill), intelectuală (Teritoriul lui Baloo) și emoțională (Teritoriul lui Kaa)*. Acest demers este descris în subcapitolul **VI.2.**, iar toate întîlnirile și activitățile sunt descrise în *Ghidul pentru întîlniri și activități cercetășești. Ramura de vîrstă 7-10 ani* (O. Moldovan, M. Bocoș, 2017).

În această etapă s-au realizat două evaluări: evaluarea intermediară 1 și evaluarea intermediară 2, iar pe lângă experimentul psihopedagogic s-au utilizat metodele de cercetare: metoda observației, metoda sociometrică și ancheta pe bază de chestionar scris.

Datele obținute în urma aplicării *Grilei de evaluare a comportamentului școlar, a Scalei de evaluare a comportamentului elevului* și a chestionarului ACCEA au fost introduse în programul statistic SPSS. A fost calculat indicele de comparație între medii „t” în cazul eșantioanelor independente, atât pentru eșantionul experimental cât și pentru cel de control.

Interpretarea indicilor de comparație „t” și a pragului de semnificație „p” în cazul scalei CBRS, în cadrul evaluărilor intermediară 1 și 2 se prezintă astfel:

Tabelul nr.7.

Compararea rezultatelor obținute de eșantioanele independente la aplicarea scalei CBRS

Nr. Crt.	Item	Evaluare intermediară 1		Evaluare intermediară 2	
		t	p	t	p
1	Urmează instrucțiunile fără să aibă nevoie de încurajări.	.796	.427	-3.718	.000
2	Completează sarcini de lucru care au mai multe etape (ex. să taie și să lipească) în mod organizat.	.499	.618	-3.486	.001
3	Completează sarcinile de lucru cu succes.	.121	.904	-3.915	.000
4	Încearcă noi sarcini provocatoare.	-.935	.352	-5.233	.000
5	Se concentrează pe sarcini de lucru fără să fie distras ușor de activitățile din jur.	.920	.359	-3.819	.000
6	Răspunde cerințelor și începe o sarcină de lucru fără să aibă nevoie de încurajări.	.991	.324	-3.885	.000
7	Își ia timpul necesar pentru a rezolva sarcina corect.	.722	.472	-3.414	.001
8	Când încep activitățile în clasă, își găsește, organizează și utilizează materialele de lucru în mod corespunzător.	.874	.384	-3.274	.001
9	Își identifică erorile și se auto-corectează.	.871	.385	-3.185	.002

10	După o perioadă de întrerupere a activității, revine cu ușurință la sarcinile de lucru.	1.554	.123	-2.640	.009
11	Este dispus să împartă jucării (sau alte obiecte personale) cu alți copii; nu se ceartă cu alți elevi pentru obiectele personale.	1.625	.106	-2.501	.014
12	Exprimă ostilitate verbală față de alți copii (tachinează, dă porecle, amenință etc.).	1.724	.087	-1.038	.301
13	Exprimă ostilitate fizică față de alți copii (lovește, pițigă, împinge etc.).	-.638	.524	-1.643	.103
14	Este cooperant cu alți copii când participă la activități de grup.	2.188	.030	-1.105	.271
15	Așteaptă să îi vină rândul în situație de jocuri cu jucării, materiale și alte obiecte, fără să i se spună explicit acest lucru.	1.823	.071	-1.742	.084
16	Urmează instrucțiunile adultului, fără să opună rezistență, chiar și atunci când realizează sarcini care îi displac.	1.993	.048	-1.828	.070
17	Nu protestează atunci când trebuie să aștepte pentru o perioadă de timp scurtă pentru a primi atenție din partea cadrului didactic.	-.322	.748	-3.539	.001

Valorile indicelui „t” devin din ce în ce mai semnificative ajungând ca la evaluarea intermediară 2 unsprezece, din cei șaptesprezece, să aibă pragul de semnificație mai mic de $p < 0,01$ și unul din aceeași șaptesprezece să aibă pragul de semnificație mai mic de $p < 0,05$. Aceste diferențe evidențiază creșterea progresivă a capacității copiilor de planificare, organizare și finalizare a sarcinilor, precum și de autoreglare a comportamentului în cazul elevilor care participă la întâlniri și activități cercetășești.

Interpretarea indicilor de comparație „t” și a pragului de semnificație „p” în cazul grilei GECS, la evaluarea intermediară 1 și 2 se prezintă astfel:

Tabelul nr.8.

Compararea rezultatelor obținute de eșantioanele independente la aplicarea grilei GECS

Nr. Crt.	Item	Evaluare intermediară1		Evaluare intermediară2	
		t	p	t	p
1	Lipsește de la școală.	-.195	.845	-3.243	.001
2	Nu este punctual, în ceea ce privește prima oră, dar nici la reluarea activității, după pauză.	1.047	.297	-2.594	.011
3	Ținuta este adecvată, se prezintă la activități curat și îngrijit.	.157	.875	-4.699	.000
4	Pune jucăriile, materialele și alte obiecte la locul lor după utilizare.	2.143	.034	-2.397	.018
5	Este atent în timpul orelor, ascultă indicațiile	.784	.784	-4.697	.000

	cadrele didactice.				
6	Cere ajutorul în situațiile în care nu se descurcă singur.	.152	.879	-5.400	.000
7	Demonstrează curiozitate, adresează întrebări pentru a înțelege unele informații.	.339	.735	-4.742	.000
8	Distrage atenția colegilor în ore, făcând glume sau comentarii.	1.278	.203	-2.784	.006
9	În timpul pauzelor este retras, nu interacționează cu alți copii.	.051	.959	-2.730	.007
10	Respectă ierarhiile, se adresează respectuos în comunicarea cu elevii mai mari sau cu cadrele didactice.	1.163	.247	-2.995	.003

Diferențele semnificative încep să apară doar la evaluarea intermediară 2, ceea ce denotă faptul că programul cercetășesc are influențe sesizabile după o perioadă de acomodare, ceea ce este și de așteptat. Până la evaluarea **intermediară 1** elevii au parcurs activități de integrare în viața cercetășească, abia după această testare s-a trecut la activități care au avut ca scop dezvoltarea socială (Teritoriul lui Chill). Diferența cea mai evidentă este la nivelul itemilor 5, 6 și 7, această diferență, din punct de vedere calitativ, fiind deosebit de importantă din perspectiva efectelor produse de activitățile cercetășești asupra unor parametri privind deschiderea socială și comunicarea, disciplina, creativitatea și prosexia.

Chestionarul ACCEA s-a aplicat doar de la evaluarea intermediară 2, întrucât instrumentul solicită citirea și completarea lui individuală de către fiecare copil în parte. Interpretarea indicilor de comparație „t” și a pragului de semnificație „p” în cazul chestionarului, la evaluarea intermediară 2 se prezintă astfel:

Tabelul nr.9.

Comparații eșantioane independente în cazul ACCEA

Nr. Crt.	Scala	Evaluare intermediară 2	
		t	p
1	Academic Competence scale (scala competențelor academice)	.768	.742
2	Obedience scale (scala ascultării)	-.670	.504
3	Reverence scale (scala evlaviei)	.768	.444
4	Cheerfulness scale (scala stării de bine / a fericirii)	-.347	.729
5	SOC scale (Selection, Optimization and Compensation) (scala selecției, optimizării și compensării)	.246	.806
6	Kindness scale (scala bunătății)	-.330	.742

7	Thrift scale (scala cumpătării)	-.098	.922
8	Futer Mindedness scale (scala viitorului)	.058	.954
9	Trustworthiness scale (scala încrederii)	.299	.765
10	Helpfulness scale (scala ajutorului)	-.599	.550
11	Connection to Nature scale (scala conectării cu natura)	-2.033	.044
12	Scouting Engagement scale (scala angajamentului cercetășesc)	-21.599	.000

Analizând valorile indicilor „t” observăm că acestea sunt ne semnificative la un prag de semnificație $p > 0,05$ pentru zece din cele douăsprezece scale. Din perspectiva itemilor care nu au un prag de semnificație $p > 0,05$ putem spune că între cele două eșantioane de participanți nu există diferențe semnificative în ceea ce privește dezvoltarea unor trăsături pozitive de caracter. Așadar, cele două eșantioane se pot utiliza în cercetare pentru a se compara în etapa postexperimentală.

În cazul scalelor Connection to Nature scale (scala conectării cu natura) și Scouting Engagement scale (scala angajamentului cercetășesc) valoarea indicelui $t = -2,033$ și $t = -21,599$ este semnificativă la un prag de semnificație $p < 0,05$ și $p < 0,01$. Acest prag de semnificație evidențiază faptul că din perspectiva acestor itemi cele două eșantioane sunt diferite, iar acest aspect este de așteptat întrucât prima scală valorifică activitățile desfășurate în natură, iar a doua face referire la activitățile cercetășești. Așadar, la aceste scale era de așteptat ca punctajele celor din eșantionul de control să fie mult mai scăzute față de punctajele celor din eșantionul experimental care participau deja la activități cercetășești, în momentul acestei evaluări, de 13 luni.

Datele obținute în urma aplicării *testului sociometric*, la cele două evaluări, intermediară 1 și 2, s-au analizat prin intermediul matricei sociometrice calculându-se *indicele sociometric* care relevă poziția ocupată de către elev în interiorul clasei. În cercetarea de față comparăm eșantioanele și nu clasele. Tabelul următor prezintă procentele obținute:

Tabelul nr.10.

Compararea rezultatelor obținute pe eșantioane la aplicarea testului sociometric

Evaluări	Valoare psihosocială de tip preferențial	Eșantion experimental	Eșantion de control
Intermediară 1	Populari	14 %	6 %
	Acceptați	59 %	40%
	Indiferenți	0 %	2 %

	Marginalizați	27 %	52 %
Intermediară 2	Populari	32 %	8 %
	Acceptați	44 %	40 %
	Indiferenți	5 %	8 %
	Marginalizați	19 %	44 %

Se observă că procentele nu mai sunt atât de asemănătoare ca în cazul pretestului, ci au început să apară diferențe semnificative între cele două eșantioane. Dacă în cazul eșantionului experimental cel mai mare procent, de 59%, este acoperit de elevii acceptați, în cazul eșantionului de control procentul de 54%, cel mai mare, este reprezentat de elevii marginalizați. Procentul pentru elevii populari este mai mult decât dublu în cazul eșantionului experimental (14% față de 6%).

Capitolul VII. Etapa postexperimentală - prezintă comparativ rezultatele obținute de elevii din eșantionul experimental și cel de control în urma experimentului formativ, cu scopul evaluării impactului pe care îl are cercetășia asupra comportamentului școlarului mic.

În această etapă au fost folosite toate instrumentele utilizate în celelalte etape pentru a putea evidenția progresele făcute după experimentul formativ. Așadar, s-au utilizat pentru metoda observației *Grila de evaluare a comportamentului școlar* și *Scala de evaluare a comportamentului elevului*, pentru metoda anchetei pe bază de chestionar scris chestionarul ACCEA (Assessment of Character in Children and Early Adolescents), iar pentru metoda sociometrică testul sociometric. Un element de noutate, prezent în această etapă, este analiza cataloagelor fiecărei clase participante la studiu pentru a urmări variabila dependentă *calitatea performanței școlare*. De asemenea elevii au fost împărțiți pe două categorii: cei care participă la *Programul școală după școală* și cei care nu beneficiază de acest program. Această investigație realizându-se prin metoda de cercetare a documentelor curriculare și a altor documente școlare.

Interpretarea indicilor de comparație „t” și al pragului de semnificație „p” în cazul scalei CBRS, în cadrul evaluării posttest se prezintă astfel:

Tabelul nr.11.

Compararea rezultatelor obținute de eșantioanele independente la aplicarea scalei CBRS

Nr. Crt.	Item	Postest	
		t	P
1	Urmează instrucțiunile fără să aibă nevoie de încurajări.	-4.570	.000
2	Completează sarcini de lucru care au mai multe etape (ex. să taie și să lipească) în mod organizat.	-5.155	.000
3	Completează sarcinile de lucru cu succes.	-5.061	.000

4	Încearcă noi sarcini provocatoare.	-6.663	.000
5	Se concentrează pe sarcini de lucru fără să fie distras ușor de activitățile din jur.	-4.926	.000
6	Răspunde cerințelor și începe o sarcină de lucru fără să aibă nevoie de încurajări.	-5.284	.000
7	Își ia timpul necesar pentru a rezolva sarcina corect.	-5.460	.000
8	Când încep activitățile în clasă, își găsește, organizează și utilizează materialele de lucru în mod corespunzător.	-3.902	.000
9	Își identifică erorile și se auto-corectează.	-4.444	.000
10	După o perioadă de întrerupere a activității, revine cu ușurință la sarcinile de lucru.	-4.869	.000
11	Este dispus să împartă jucării (sau alte obiecte personale) cu alți copii; nu se ceartă cu alți elevi pentru obiectele personale.	-4.571	.000
12	Exprimă ostilitate verbală față de alți copii (tachinează, dă porecle, amenință etc.).	-2.168	.032
13	Exprimă ostilitate fizică față de alți copii (lovește, pițigă, împinge etc.).	-2.527	.013
14	Este cooperant cu alți copii când participă la activități de grup.	-3.661	.013
15	Așteaptă să îi vină rândul în situație de jocuri cu jucării, materiale și alte obiecte, fără să i se spună explicit acest lucru.	-3.062	.003
16	Urmează instrucțiunile adultului, fără să opună rezistență, chiar și atunci când realizează sarcini care îi displac.	-2.640	.009
17	Nu protestează atunci când trebuie să aștepte pentru o perioadă de timp scurtă pentru a primi atenție din partea cadrului didactic.	-6.258	.000

Creșterea progresivă observată la evaluările intermediare continuă la evaluarea din **posttest**, când la toți itemii se înregistrează valori semnificative ale indicelui „t” la un prag de semnificație $p < 0,05$. Mai mult decât atât, pentru paisprezece din cei șaptesprezece itemi, pragul de semnificație scade la valoarea de $p < 0,01$. Așadar, la finalul celor 17 luni efective ale experimentului psihopedagogic se înregistrează diferențe semnificative, raportat la toți itemii scalei, între cele două eșantioane, evidențiindu-se progresul eșantionului experimental (Moldovan, O., Bocoș, M., 2016).

Interpretarea indicilor de comparație „t” și al pragului de semnificație „p” în cazul grilei *GECS*, în posttest se prezintă astfel:

Tabelul nr.12.

Compararea rezultatelor obținute de eșantioanele independente la aplicarea grilei GECS

Nr. Crt.	Item	Postest	
		t	p
1	Lipsește de la școală.	-3.608	.000
2	Nu este punctual, în ceea ce privește prima oră, dar nici la reluarea activității, după pauză.	-2.465	.015

3	Ținuta este adecvată, se prezintă la activități curat și îngrijit.	-4.129	.000
4	Pune jucăriile, materialele și alte obiecte la locul lor după utilizare.	-3.938	.000
5	Este atent în timpul orelor, ascultă indicațiile cadrului didactic.	-4.566	.000
6	Cere ajutorul în situațiile în care nu se descurcă singur.	-5.717	.000
7	Demonstrează curiozitate, adresează întrebări pentru a înțelege unele informații.	-4.938	.000
8	Distrage atenția colegilor în ore, făcând glume sau comentarii.	-2.089	.039
9	În timpul pauzelor este retras, nu interacționează cu alți copii.	-3.462	.001
10	Respectă ierarhiile, se adresează respectuos în comunicarea cu elevii mai mari sau cu cadrele didactice.	-3.937	.000

La finalul experimentului psihopedagogic, după 19 luni de când a început, la evaluarea din **posttest**, se înregistrează diferențe semnificative, raportat la toți itemii scalei, între cele două eșantioane, evidențiindu-se progresul eșantionului experimental. Se relevă creșterea gradului de adaptare și integrare școlară mai accentuată în cazul elevilor ce participă la întâlniri și activități cercetășești. Sunt orientați mai puternic în comportamentul lor spre normele sociale, spre regulile convenționale privind comportamentul în mediul școlar, gestionează mult mai eficient sarcinile și rigorile impuse de regulamentele școlare, stilul de coping referitor la greutățile și problemele cu care se confruntă fiind mult mai eficient. Nivelul interacțiunilor sociale a crescut semnificativ, sunt dispuși să preia diverse sarcini și să se implice în activități comune, crescând respondența și nivelul participativ social. Comportamentele cu tentă antisocială se diminuează, semn al diminuării nivelului anxietății și al satisfacțiilor frivole (Moldovan, O., Bocoș, M., 2016).

Interpretarea indicilor de comparație „t” și a pragului de semnificație „p” în cazul chestionarului ACCEA, în posttest se prezintă astfel:

Tabelul nr. 13.

Comparații eșantioane independente în cazul ACCEA

Nr. Crt.	Scala	Posttest	
		t	p
1	Academic Competence scale (scala competențelor academice)	-6.139	.000
2	Obedience scale (scala ascultării)	-3.297	.001
3	Reverence scale (scala evlaviei)	-2.702	.008
4	Cheerfulness scale (scala stării de bine / a fericirii)	-2.428	.017
5	SOC scale (Selection, Optimization and Compensation) (scala selecției, optimizării și compensării)	-4.067	.000
6	Kindness scale (scala bunătății)	-2.866	.005
7	Thrift scale (scala cumpătății)	-4.234	.000

8	Futer Mindedness scale (scala viitorului)	-3.030	.003
9	Trustworthiness scale (scala încrederii)	-2.856	.005
10	Helpfulness scale (scala ajutorului)	-2.282	.024
11	Connection to Nature scale (scala conectării cu natura)	-5.402	.000
12	Scouting Engagement scale (scala angajamentului cercetășesc)	-23.199	.000

După cele 5 luni care au trecut de la prima aplicare a chestionarul ACCEA până la cea de-a doua s-au evidențiat progrese semnificative în cazul eșantionului experimental. Analizând valorile indicilor „t” observăm că acestea sunt semnificative la un prag de semnificație $p > 0,05$ pentru toate cele douăsprezece scale, comparând eșantionul de control cu cel experimental.

În completarea Scalei academice, dar mai ales pentru testarea ipotezei 3 s-au analizat performanțele elevilor la disciplinele *Matematică și explorarea mediului și Comunicare în limba română*. Prelucrarea și analiza datelor este prezentată în continuare.

S-a realizat un studiu de corelație între participarea la programul cercetășesc și performanța școlară și evaluarea diferențelor între performanțele școlare ale elevilor participanți la programul cercetășesc și ai celor care nu au participat la acest program. În cazul elevilor participanți la programul cercetășesc calificativele la disciplinele *Matematică și explorarea mediului și Comunicare în limba română* sunt superioare. Performanța la disciplinele amintite este mai ridicată în cazul elevilor care participă la programul nonformal de tip cercetășesc, fapt confirmat de valoarea semnificativă a indicelui de corelație *Pearson*.

Pentru o validitate ecologică mai ridicată a studiului a fost introdusă și o variabilă moderatoare, frecventarea *Programului Școala după școală*, variabilă care credem că influențează semnificativ relația dintre variabila independentă (*participarea la activitățile nonformale*) și variabila dependentă (performanța școlară).

Tipul de procedură statistică selectată pentru analiza influenței pe care o are cercetășia asupra performanțelor școlare a fost ANOVA factorială, analiză care presupune evidențierea diferențelor dintre mediile unor grupuri în funcție de împrăștierea (varianța) lor și nu în funcție de diferența directă dintre ele.

S-au efectuat două tipuri de analize, pentru fiecare din cele două discipline. Pentru că numărul de participanți din cele două eșantioane nu este egal s-a realizat Testul Levene, un test bivariat, pentru stabilirea gradului de asemănare între variațiile a două eșantioane (dependente sau independente), măsurate pe o scală (www.orzanm.ase.ro/spss).

Prin intermediul Testul Between-Subjects Effects s-au sintetizat principalii indicatori ai analizei, concluzionându-se că participarea la activitățile cercetășești are un efect semnificativ

asupra performanțelor la *Matematică și explorarea mediului și Comunicare în limba română*. Influența *Programului Școala după școală* asupra performanțelor la *cele două discipline* este mai scăzută decât cea a participării la activitățile cercetășești. De asemenea se observă că prin introducerea variabilei *Program Școala după școală* efectul asupra performanței la cele două discipline crește, variabila având un efect moderator semnificativ în relația dintre variabila independentă (Participarea la activitățile cercetășești) și variabila dependentă (*Matematică și explorarea mediului*) (Moldovan, O., Bocoș, M., 2016).

Datele obținute în urma aplicării *testului sociometric* în **etapa postexperimentală** s-au analizat prin intermediul matricei sociometrice, calculându-se **indicele sociometric**. Pentru a putea compara cele două eșantioane s-a calculat cât la sută din elevii din eșantionul experimental, respectiv din eșantionul de control sunt populari, acceptați, indiferenți sau marginalizați. Tabelul următor prezintă procentele obținute:

Tabelul nr.14.

Compararea rezultatelor obținute pe eșantioane la aplicarea testului sociometric

Testări	Valoare psihosocială de tip preferențial	Eșantion experimental	Eșantion de control
Posttest	Populari	42 %	4 %
	Acceptați	46 %	42 %
	Indiferenți	5 %	3 %
	Marginalizați	7 %	51 %

Dacă în cazul eșantionului experimental procentele cele mai mari le avem pentru elevii populari și acceptați (42%, respectiv 46%), în cazul eșantionului de control cele mai mari procente sunt pentru elevii marginalizați și cei acceptați (51%, respectiv 42%). Numărul elevilor din eșantionul experimental care sunt marginalizați de colegii lor de clasă a scăzut mult, ajungând la 7% din totalul de elevi ce compun acest eșantion.

Capitolul VIII. Analiza rezultatelor obținute raportată la cele trei ipoteze ale cercetării.

Pentru a operaționaliza demersul cercetării din ipoteza generală s-au derivat trei ipoteze secundare, iar în acest capitol s-au analizat rezultatele obținute cu ajutorul metodelor și instrumentelor de cercetare pentru a vedea în ce măsură s-au confirmat ipotezele.

Dacă în capitolele V, VI și VII s-au analizat rezultatele pe fiecare instrument în parte, în acest capitol s-a luat pe rând fiecare variabilă dependentă din cele trei ipoteze și după ce s-au stabilit instrumentele și itemii care o urmăresc, s-au analizat rezultatele.

Prin intermediul *primei ipoteze* am dorit să verificăm în ce măsură se confirmă faptul că *participarea la activitățile nonformale de tip cercetășesc determină modificări semnificative, atât ale comportamentului social și de stăpânire de sine, manifestat de elevi în activitățile școlare, cât și ale gradului de adaptare și integrare școlară și ale dezvoltării unor trăsături pozitive de caracter.*

Rezultatele în ceea ce privește variabila dependentă *gradul de manifestare al comportamentului social și de stăpânire de sine în activitățile școlare* au fost prezentate sub formă tabelară și anume: *Compararea rezultatelor obținute de eșantioanele perechi (eșantion de control) la aplicarea scalei CBRS, Compararea rezultatelor obținute de eșantioanele perechi (eșantion experimental) la aplicarea scalei CBRS și Compararea rezultatelor obținute de eșantioanele independente (control – experimental) la aplicarea scalei CBRS.* Analizând datele din aceste tabele putem spune că între evaluări, eșantionul experimental are o evoluție accelerată și progresivă în ceea ce privește gradul de manifestare a comportamentului social și de stăpânire de sine. Spre deosebire de elevii din eșantionul experimental, cei din eșantionul de control nu manifestă modificări semnificativ progresive sau constante.

Variabila dependentă *gradul de adaptare și integrare în mediul școlar* a fost urmărită cu ajutorul a două metode de cercetare: metoda observației (Grilei de evaluare a comportamentului școlar – GECS) și metoda sociometrică.

Rezultate obținute cu ajutorul Grilei GECS au fost prezentate sub formă tabelară și anume: *Compararea rezultatelor obținute de eșantioanele perechi (eșantion de control) la aplicarea grilei GECS, Compararea rezultatelor obținute de eșantioanele perechi (eșantion experimental) la aplicarea grilei GECS, Compararea rezultatelor obținute de eșantioanele independente (control-experimental) la aplicarea grilei GECS.* Analizând datele din aceste tabele putem spune că între evaluări, eșantionul experimental are o evoluție accelerată și progresivă în ceea ce privește gradul de adaptare și integrare în mediul școlar. Spre deosebire de elevii din eșantionul experimental, cei din eșantionul de control nu manifestă modificări semnificativ progresive sau constante.

Rezultatele obținute cu ajutorul testului sociometric și a matricei sociometrice arată că nu există schimbări semnificative în compoziția eșantionului de control. Procentele sunt asemănătoare în cazul celor patru evaluări, astfel nu putem spune că s-au înregistrat modificări evidente în ceea ce privește valorile psihosociale de tip preferențial în cazul elevilor care nu au

participat la activitățile cercetășești. În cazul eșantionului experimental se pot observa schimbări semnificative în compoziția sa de la o evaluare la alta. Procentele pentru categoria „populari” cresc progresiv, mai precis, dacă la pretest avem 15% din elevii care constituie eșantionul experimental ca fiind „populari”, procentul acestora crește până la 42% la posttest. În schimb, în ceea ce privește grupul elevilor „marginalizați” din eșantionul experimental, procentul acestora scade progresiv, de la 39% la pretest până la 7% la posttest. Procentul celor acceptați și indiferenți este relativ constant comparând evaluările.

Așadar putem spune că eșantionul experimental își schimbă componența, elevii își modifică statutul în clasele din care provin, pe perioada cercetării. Aceste rezultate evidențiază creșterea gradului de integrare în mediul școlar, mai precis în grupul clasă de elevi pentru cei care participă la activitățile nonformale de tip cercetășesc.

Cea de-a treia variabilă dependentă a ipotezei 1, *gradul de dezvoltare al unor trăsături pozitive de caracter*, a fost urmărită folosindu-se metoda de cercetare Ancheta pe bază de chestionar cu instrumentul tradus și adaptat de noi ACCEA - *Assessment of Character in Children and Early Adolescents / Evaluarea Caracterului la Copii și Preadolescenți*. Analizând datele obținute în urma aplicării chestionarului se poate observa progresul eșantionului experimental în cazul celor zece scale unde inițial nu existau diferențe semnificative între cele două eșantioane. Analizând valorile indicilor „t” din posttest observăm că acestea sunt semnificative la un prag de semnificație $p < 0,05$ pentru toate cele douăsprezece scale. Putem concluziona că se constată creșteri ale gradului de dezvoltare a trăsăturilor pozitive de caracter în cazul eșantionului experimental.

Coroborând toate informațiile și elementele concluzive din acest subcapitol, în care s-au analizat rezultatele obținute raportate la Ipoteza 1 putem spune că această ipoteză s-a confirmat.

Prin ***a doua ipoteză*** a cercetării se urmărește dacă există o corelație pozitivă între: variabila independentă – *frecvențarea activităților cercetășești* și variabilele dependente – *gradul de adaptare la viața școlară, gradul de integrare în mediul școlar și disponibilitatea de a-și forma noi atitudini și comportamente dezirabile*. Am considerat astfel: cu cât frecvența participării la activitățile cercetășești este mai mare, cu atât progresul, raportat la variabilele dependente mai sus menționate, este mai alert. Așadar, această ipoteză face referire doar la eșantionul experimental.

După cum s-a prezentat în Capitolul VI, în timpul etapei experimentului formativ (ianuarie 2015 – iunie 2016) s-au desfășurat patruzeci de întâlniri săptămânale, fiecare de câte o oră și jumătate și cincisprezece activități mai ample, de la concursuri prin oraș până la un camp de trei zile. La aceste activități au fost așteptați să participe toți elevii care compun eșantionul experimental, dar prezența nu a fost întotdeauna de sută la sută, din diferite motive care au ținut de ei (sănătate precară sau alte activități) sau chiar de părinții lor (nepotrivirea programului lor, cu cel al copiilor).

Reperetele în funcție de care s-au împărțit elevii pe categoriile: „aproape mereu”, „câteodată”, „rareori”, au fost stabilite în funcție de numărul prezențelor la întâlniri și activități. Respectiv, cei care au avut un număr de prezențe reprezentând un procent de peste 66% din numărul total de întâlniri sau activități s-au încadrat în categoria „aproape mereu”, cei care au avut un procent de participare între 33% și 66% au fost incluși în categoria „câteodată”, iar cei din categoria „rareori” au avut un procent mai mic de 33% din totalul de prezențe.

Referitor la prima variabilă dependentă *gradul de adaptare la viața școlară*, considerăm că un elev este adaptat la viața școlară atunci când are un comportament adecvat în activitățile didactice. S-au luat în calcul rezultatele obținute de eșantionul experimental la evaluarea posttest. Datele obținute s-au prelucrat în programul statistic SPSS, cu ajutorul analizei de varianță (ANOVA), calculându-se indicii „F” pentru cele trei categorii în care a fost împărțit eșantionul experimental. Analizând datele obținute în cazul participării la întâlnirile cercetășești s-a observat că se înregistrează valori semnificative ale indicilor „F” la un prag de semnificație $p \leq 0,05$ doar în cazul a trei itemi/scale din totalul de cincisprezece. Și în cazul participării la activitățile cercetășești observăm că se înregistrează valori semnificative ale indicilor „F” la un prag de semnificație $p \leq 0,05$ tot în cazul a trei itemi/scale din totalul de cincisprezece. Așadar putem spune că frecvența participării la întâlnirile și activitățile cercetășești nu influențează într-un mod semnificativ *gradul de adaptare la viața școlară*. Așadar, nu există o corelație semnificativă între cât de des participă elevii la întâlniri și activități și variabila urmărită. Dar cunoaștem, prin confirmarea Ipotezei 1, când s-a comparat eșantionul experimental cu cel de control, că cercetășia influențează această variabilă.

Într-adevăr, cercetășia este un mod de viață, odată ce ți-ai asumat *Legea și promisiunea cercetășului* poți să te porți în limitele lor în orice context te-ai afla, dar nu putem considera

această realitate cauza rezultatelor de mai sus întrucât cercetarea de față nu a urmărit gradul de însușire a legii și promisiunii cercetașului de către elevii care constituie eșantionul experimental.

În ceea ce privește participarea la camp, analizând datele, observăm că se înregistrează valori semnificative ale indicilor „t” la un prag de semnificație $p \leq 0,05$ în cazul a zece itemi/scale din totalul de cincisprezece. Așadar putem spune că participarea la camp influențează *gradul de adaptare la viața școlară*. Un motiv pentru care doar participarea la camp a evidențiat rezultate semnificative ar putea fi faptul că o activitate mai îndelungată și cu exclusivitate în momentul respectiv (cercetașii desfășoară doar activități specifice lor în perioada campului și interacționează doar între ei) are un impact accentuat asupra comportamentului elevilor.

A doua variabilă a ipotezei a doua, *gradul de integrare în mediul școlar*, nu face referire doar la comportamentul necesar în situațiile de învățare, ci include și adaptarea socială și dezvoltarea abilităților necesare în context școlar.

S-au luat în calcul rezultatele obținute de eșantionul experimental la evaluarea posttest. Datele obținute s-au prelucrat în programul statistic SPSS, cu ajutorul analizei de varianță (ANOVA), calculându-se indicele „F” pentru cele trei categorii în care a fost împărțit eșantionul experimental. Valorile indicilor au fost raportate la pragurile de semnificație corespunzătoare lor. Au fost considerați semnificativi indicii ale căror valori s-au situat la praguri de semnificație $p \leq 0,05$.

În cazul participării la întâlnirile cercetășești se înregistrează valori semnificative ale indicilor „F” la un prag de semnificație $p \leq 0,05$ în cazul a șase itemi din totalul de treisprezece. Așadar, putem spune doar într-o oarecare măsură că există o corelație semnificativă între cât de des participă elevii la întâlnirile cercetășești și variabila urmărită. În cazul participării la activitățile cercetășești se înregistrează valori semnificative ale indicilor „F” la un prag de semnificație $p \leq 0,05$ doar în cazul a patru itemi din totalul de treisprezece.

Putem spune că frecvența participării la întâlnirile și activitățile cercetășești nu influențează într-un mod semnificativ *gradul de integrare în mediul școlar*. Așadar nu există o corelație semnificativă între cât de des participă elevii la activități și variabila urmărită. Dar, din nou, luând în calcul confirmarea Ipotezei 1, nu negăm faptul că cercetășia influențează această variabilă.

În cazul participării la camp datele indică valori semnificative ale indicilor „t” la un prag de semnificație $p \leq 0,05$ în cazul a trei itemi din totalul de treisprezece. Așadar nu putem spune că participarea la camp influențează *gradul de adaptare la viața școlară*.

Disponibilitatea elevului de a-și forma noi atitudini și comportamente dezirabile, formulată ca variabilă dependentă (a treia a ipotezei 2), reprezintă deschiderea de a dobândi atitudini și de a le transpune în comportamente adecvate diferitelor situații de viață, nu doar în mediu școlar. S-au luat în calcul rezultatele obținute de eșantionul experimental la evaluarea posttest. Datele obținute s-au prelucrat în programul statistic SPSS, cu ajutorul analizei de varianță (ANOVA), calculându-se indicii „F” pentru cele trei categorii în care a fost împărțit eșantionul experimental. Valorile indicilor au fost raportate la pragurile de semnificație corespunzătoare lor. Au fost considerați semnificativi indicii ale căror valori s-au situat la praguri de semnificație $p \leq 0,05$.

În cazul participării la întâlnirile cercetășești se înregistrează valori semnificative ale indicilor „F” la un prag de semnificație $p \leq 0,05$ în cazul a cinci scale din totalul de douăsprezece. Așadar, din perspectiv acestor itemi putem spune că întâlnirile cercetășești influențează într-o oarecare măsură *disponibilitatea elevului de a-și forma noi atitudini și comportamente dezirabile*.

În ceea ce privește participarea la activitățile cercetășești se înregistrează valori semnificative ale indicilor „F” la un prag de semnificație $p \leq 0,05$ în cazul a patru scale din totalul de douăsprezece. Se poate constata că frecvența participării la activitățile cercetășești influențează semnificativ aceleași scale ca și în cazul frecvenței participării la întâlniri. Așadar, putem spune, și în acest caz, că doar într-o oarecare măsură există o corelație semnificativă între cât de des participă elevii la activitățile cercetășești și variabila urmărită.

În urma participării la camp au apărut valori semnificative ale indicilor „t” la un prag de semnificație $p \leq 0,05$ în cazul a două scale din totalul de douăsprezece. Privind în ansamblu itemii și scalele care măsoară această variabilă nu putem afirma că participarea la camp influențează *disponibilitatea elevului de a-și forma noi atitudini și comportamente dezirabile*.

Luând în considerare toate informațiile și elementele concluzive din acest subcapitol, în care s-au analizat rezultatele obținute raportate la Ipoteza 2, putem spune că această ipoteză s-a confirmat parțial.

Rezultatele care privesc cea de-a *treia ipoteză* a cercetării de față, *frecventarea programului Școala după școală (program prelungit) are efect moderator în relația dintre participarea la activitățile nonformale de tip cercetășesc și performanța școlară a elevilor din clasa I*, au fost prezentate și analizate în întregime în Capitolul VII, Subcapitolul VII.3.3. Mai precis, s-a arătat un efect cumulat semnificativ al participării la activitățile cercetășesti și la Programul Școala după școală asupra performanțelor la disciplinele *Comunicare în limba română și Matematică și explorarea mediului*.

Considerând toate informațiile și elementele concludive din subcapitolul menționat, în care s-au analizat rezultatele obținute raportate la Ipoteza 3, putem spune că această ipoteză s-a confirmat.

Pentru a se evidenția percepția părinților asupra influențelor pe care cercetășia le are asupra copiilor lor, percepție care întărește rezultatele obținute pentru fiecare ipoteză în parte prin intermediul celorlalte instrumente, aplicate direct elevilor, s-a aplicat *Chestionarul pentru părinți* (instrument conceput de noi).

Rezultatele prezentate în subcapitolul VIII.4. arată că majoritatea părinților identifică numeroase beneficiile ale cercetășiei, beneficii care coincid cu obiectivele cercetășiei. Acest fapt denotă că cercetășia, prin intermediul metodei scout, realizează finalitățile educaționale propuse.

Capitolul IX. – Concluzii – este împărțit în patru subcapitole. Primul face referire la contribuțiile personale – teoretice și practic – aplicative, mai precis la analiza celor trei forme ale educației, redefinirea conceptului de educație nonformală, prezentarea detaliată a cercetășiei și a activităților la nivel mondial și național. Nu în ultimul rând este prezentat *Ghidul pentru întâlniri și activități cercetășesti. Ramura de vârstă 7-10 ani* (O. Moldovan, M. Bocoș, 2017) care descrie în detaliu planul de intervenție pentru experimentul psihopedagogic.

Concluziile cercetării sunt prezentate pe fiecare ipoteză în parte mai precis:

- ✿ Rezultatele obținute raportate la ipoteza 1 confirmă așteptările noastre. S-a arătat că utilizarea metodei scout contribuie la adaptarea și integrarea școlară, la dezvoltarea unor trăsături pozitive de caracter și la dezvoltarea unui comportament social și de stăpânire de sine manifestat de elevi în activitățile școlare.
- ✿ În ceea ce privește ipoteza 2, aceasta a confirmat doar parțial așteptările noastre. Astfel s-a dovedit că nu este atât de important cât de des participă copiii la activitățile cercetășesti, acestea având oricum o influență pozitivă asupra adaptării și integrării

școlare, precum și asupra disponibilității de a-și forma noi atitudini și comportamente dezirabile.

- ✿ Ipoteza 3 a confirmat așteptările noastre. Așadar, performanța școlară este influențată în sens pozitiv de participarea elevilor, în timpul liber, la activități nonformale de tip cercetășesc.

Aceste rezultate au fost întărite de răspunsurile părinților la *Chestionarul pentru părinți*, confirmându-se beneficiile participării la activitățile cercetășești fără ca părinții să fi studiat în mod explicit implicațiile metodei scout.

Așadar influența activităților cercetășești asupra comportamentului școlarului mic în contexte educaționale formale s-a dovedit a fi una semnificativă și pozitivă. Într-adevăr cercetășia îi ajută pe copii să se adapteze noului contex, cel școlar. Este o schimbare majoră în viața copilului și s-a dovedit că micii școlari care au participat în timpul liber la activitățile de tip cercetășesc s-au adaptat mai bine cerințelor școlii, s-au integrat în colectivul clasei, s-au arătat a fi deschiși la formarea de noi atitudini și comportamente dezirabile, sociale și de stăpânire de sine în activitățile școlare, și-au dezvoltat într-un mod mai semnificativ trăsăturile pozitive de caracter, iar performanța lor școlară a fost mai bună.

Tot în acest capitol s-au prezentat **limitele** acestei cercetări și **recomandări educaționale**.

Ne propunem ca în cercetările viitoare să extindem studiul, atât din punctul de vedere al duratei cercetării, cât și din punctul de vedere al tipurilor de activități cercetășești desfășurate în țara noastră, astfel încât să contribuim la ameliorarea metodologiei și să creștem gradul de complexitate al datelor.

Bibliografie:

1. Adam, N. (1933), *Activitatea cercetășească din Botoșani*, Editura B. Saidman, Botoșani
2. Adamescu, G. (1919), *Cuvinte cercetășești*, Tipografia “Jockey-Club” Ion C. Vacarescu, București
3. Andronache, D., Bocoș, M., Chiș, V. (2013), *Introducere în pedagogie și Teoria și metodologia curriculumului – Ghid de învățare pentru elevii liceelor pedagogice*, Editura Eikon, Cluj-Napoca

4. Antonovici, Ș., Jalbă, C., Vasiliu, M., Nichita, A. (2006), *Fișe pentru aplicarea metodei proiectelor*, Editura Aramis Print, București
5. Baci, O. (2012), *Teză de doctorat: Influențarea formativă a preșcolărilor prin educația artistico-plastică*, Cluj-Napoca
6. Baden-Powell, R. (1908), *Scouting for boys A handbook for instruction in good citizenship through woodcraft*, ediția I, Editura Boy Scouts Association-Canada
7. Birdwell, J., Scott, R., Koninckx, D. (2015), *Learning by Doing*, Demos, United Kingdom
8. Bocoș, M. (coord.) (2016), *Dicționar praxiologic de pedagogie, Volumul I (A–D)*, Editura Paralele 45, Pitești
9. Bocoș, M. (coord.) (2016), *Dicționar praxiologic de pedagogie, Volumul II (E–H)*, Editura Paralele 45, Pitești
10. Bocoș, M. (2013), *Instruirea interactivă: repere axiologice și metodologice*, Editura Polirom, Iași
11. Bocoș, M., Stan, C., Manea, A. (2008), *Educație și instrucție în școala contemporană*, Editura Eikon, Cluj-Napoca
12. Bocoș, M. (2008), *Didactica disciplinelor pedagogice. Un cadru constructivist*, ediția a III-a Editura Paralela 45, Pitești
13. Bocoș, M. (2007), *Teoria și practica cercetării pedagogice*, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca
14. Bocoș, M. (2005), *Teoria și practica cercetării pedagogice*, ediția a II-a, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca
15. Bocoș, M. (2003), *Instruire interactivă. Repere pentru reflecție și acțiune*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca
16. Boroș, S. (2007), *Un centru local de nota 10*, Editorul: Organizația Națională Cercetării României, București
17. Bree, T., Manning, B., Vaughan, M., Ward, B. (1979), *The scouting trial*, ediția a II-a, S.A. Roantree&Sons LTD, Dublin
18. Buric, L. (coord.) (2004), *The seeyn workcamp handbook*, ediția a II-a, Zagreb
19. Chiș, V. (2014), *Fundamentele pedagogiei: repere tematice pentru studenți și profesori*, Editura Eikon, Cluj-Napoca

20. Cristea, S. (2008), *Curriculum pedagogic I* ediția a II-a, revizuită, Editura Didactică și Pedagogică, București
21. Cristea, S. (1998), *Dicționar de Pedagogie*, Editura Didactică și Pedagogică, București
22. Constantineanu, M. (coord.) (1997), *Ghidul responsabilului de camp*, Fundația pentru dezvoltarea societății civile, București
23. Costea, O., Cerkez, M., Sarivan, L. (2009), *Educația nonformală și informală: realități și perspective în școala românească*, Editura Didactică și Pedagogică, București
24. Coteanu, I., Seche, L., Seche, M. (2012), *Dicționarul explicativ al limbii române*, ediția a II-a, Editura Univers Enciclopedic Gold, București
25. Cozma, T., Moise, C. (1996), *Reconstrucție pedagogică*, Editura Ankarom, Iași
26. Cucuș, C. (2002), *Pedagogie*, ediția a II-a, Editura Polirom, Iași
27. Doru, R. C. (2002), *Aventura cercetașului*, Editorul: Organizația Națională Cercetașii României, Arad
28. Dumitrescu, V., Covaci, M., Popescu, A. (2009), *Laboratorul de Educație nonformală. Culegere de metode și instrumente*, Agenția Națională pentru Programe Comunitare în Domeniul Educației și Formării Profesionale, București
29. Gavriloiu, A., Neagu, M. (2008), *Manual - Metode și instrumente în educația nonformală în contextul Tineret în Acțiune*, Agenția Națională pentru Programe Comunitare în Domeniul Educației și Formării Profesionale, București
30. Gildea, K. (1992), *The Scout Badge Book*, S.A. Roantree&Sons LTD, Dublin
31. Gilly, M. (1976), *Elev bun, elev slab: cercetare asupra factorilor care determină diferențele de reușită școlară*, Editura didactică și pedagogică, București
32. Ionescu, M. (2006), *Schimbări paradigmatică în instrucție și educație*, Editura Eikon, Cluj-Napoca
33. Ionescu, M. (2003), *Managementul clasei. Un pas mai departe. Învățarea bazată pe proiect*, Editura Humanitas, București
34. Ionescu, M., Bocoș, M. (2009), *Tratat de didactică modernă*, Editura Paralela 45, București
35. Jucan, D., Chiș, O. (2013), *Ghid de practică pedagogică în învățământul primar și preșcolar*, Editura Eikon, Cluj-Napoca

36. Lerner, R. (coord.) (2014), *Program Innovations and Character in Cub Scouts: Findings from Year 1 of a Mixed - Methods, Longitudinal Study*, în *Journal of Youth Development ~ Bridging Research and Practice*, vol. 9, nr. 4, pp. 4-30
37. Lim, S. M., Rodger, S., Brown, T (2010), *Validation of Child Behavior Rating Scale in Singapore (Part 1): Rasch Analysis*, în *Hong Kong Journal of Occupational Therapy*, vol. 20(2), pp. 52-62
38. Lim, S. M., Rodger, S., Brown, T (2011), *Validation of Child Behavior Rating Scale in Singapore (Part 2): Convergent and Discriminant Validity*, în *Hong Kong Journal of Occupational Therapy*, vol. 21, pp. 2-8
39. Low Nolte, D. (2001), *Cum se formează copiii noștri: personalitate, familie, educație*, Editura Humanitas, București
40. McClelland, M. M., Morrison, F. J. (2003), *The emergence of learning-related social skills in preschool children*, în *Early Childhood Research Quarterly* vol 18, pp 206–224
41. Moldovan, O., Bocoș, M. (2017), *Ghid pentru întâlniri și activități cercetășești. Ramura de vârstă 7-10 ani*, Tîrgu Mureș
42. Moldovan, O., Bocoș, M. (2016), *The influence of scouting activities upon the students' school performance. Analysis for Mathematics and the environment exploration and Communication in the Romanian language*, în *Educatia 21 Journal* 14, ISSN online: 2247-8671, ISSN – L = 1841-0456
43. Moldovan, O., Bocoș, M. (2016), *The Influence of Scouting Activities upon the Behaviour of the Young Pupil*, Conference: ERD 2016 - Education, Reflection, Development, Fourth Edition, în *The European Proceedings of Social & Behavioural Sciences EpSBS Volume XVIII*, e-ISSN: 2357-1330, pp. 333-346
44. Bocoș, M., Moldovan, O. (2015), *Integrating non-formal type of activities in formal educational contexts through "Școala altfel: să știi mai multe, să fii mai bun!" (The Different School: to know more, to be better!)*, în *Proceedings of the International Conference on Education, Reflection and Development*, Cluj-Napoca, România, 2nd edition 2105, pp 43 – 51
45. Moldovan, O., Bocoș-Bințișan, V. (2015), *The necessity of reconsidering the concept of non-formal education* în *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, vol. 209, pp 337 – 343

46. Moldovan, O., Bocoș, M. (2014), *The correlation of the formal and non-formal curriculum within the primary educational system*, The International Scientific Conference LITERATURE, DISCOURSE AND MULTICULTURAL DIALOGUE, 2nd edition, 4 -5 december 2014, Tîrgu Mureș, Romania, în „Identities in Metamorphosis. Literature, Discourse and Multicultural Dialogue”, coordinator Iulian Boldea, Arhipelag XXI Press, Tîrgu-Mureș, Mureș, 2014, ISBN: 978-606-93691-9-7 (C) Arhipelag XXI Press, 2014, p. 205-210
47. Moldovan, V. (2007), *Lucrare de licență: Metoda Proiectelor în eficientizarea învățării la disciplina Geografie*, Cluj-Napoca
48. Moldovan, V. (2008), *Lucrare de disertație: Importanța voluntariatului în societate*, Tîrgu Mureș
49. Nicolae, R. (2003), *Teză de doctorat: Modalități ale educației neformale folosite în cultivarea aptitudinilor la copii și adolescenți*, Cluj-Napoca
50. Oprea, I., Pamfil, C.G., Radu, R., Zăstroiu, V. (2010), *Dicționar universal ilustrat al limbii române*, vol. 2, ediția a IV-a, Editura Litera, București
51. Petrea, E. (coord.) (2010), *Ghidul liderului de lupșori*, Editorul manualului: Organizația Națională Cercetării României, București
52. Petrea, E. (2010), *Lucrare de disertație: Dezvoltarea și promovarea turismului pentru tineret în România - studiu de caz: Organizația Națională „Cercetării României”*, Brasov
53. Ponitz, C. C., McClellanda, M. M., J. S. Matthews, F. J. Morrison (2009), *A structured observation of behavioral self-regulation and its contribution to kindergarten outcomes*, *Developmental Psychology*, vol. 45, no. 3, pp. 605– 619
54. Popa, M. (2010), *Statistici multivariate aplicate în psihologie*, Editura Polirom, Iași
55. Popa, M. (2011), *Infidelitățile coeficientului de fidelitate Cronbach alfa*, în *Psihologia resurselor umane*, vol. 9, nr. 1, pp. 85-99
56. Radu, I., Ionescu, M. (2004), *Didactica Modernă*, ediția a II-a, Editura Dacia, Cluj-Napoca
57. Răduț-Taciu, R., Bocoș, M., Chiș, O. (coord.) (2015), *Tratat de management educațional pentru învățământul primar și preșcolar*, Editura Paralela 45, Pitești

58. Răduț-Taciu, R. (2004), *Pedagogia Jocului: de la teorie la aplicații*, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca
59. Sălăvăstru, D. (2009), *Psihologia învățării: teorii și aplicații educaționale*, Editura Polirom, Iași
60. Sălăvăstru, D. (2004), *Psihologia educației*, Editura Polirom, Iași
61. Schaub, H., Zenke, K.G. (2001), *Dicționar de Pedagogie*, Editura Polirom, Iași
62. Scholes, S. (1976), *The Advanced Scout Standard*, ediția a II-a, The Scout Association, Kettering
63. Sirca, L., (1937), *Cercetășia în cadrul curentelor contemporane de pedagogie*, Tipografia „Decebal”, Deva
64. Sjoerd van der Meulen (1995), *Jamboree. Developing your own Global Village*, Van Holkema & Warendorf, Houten
65. Someșan, E. (2009), *Teză de doctorat: Modelarea în predarea și învățarea matematicii în ciclul primar*, Cluj-Napoca
66. Stan, C. (2001), *Autoevaluarea și evaluarea didactica*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca
67. Șerbănescu, H., Mișu, S., Seuche, R. (2010), *100 de idei de educație nonformală*, Editorul manualului: Organizația Națională Cercetașii României, București
68. Ștefan M. (2003), *Teoria Situațiilor Educative*, Editura Aramis, București
69. Ștefan, M. (1999), *Legenda lui Baden Paowell*, Editura Pro Humanitate, București
70. Ștefan, M. (1994), *Drumul Cercetașilor României*, Editura Didactică și Pedagogică, R.A., București
71. Werquin, P. (2010), *Recognition of Non-Formal and Informal Learning: Country Practice*, Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD)

- *** Asociația „Cercetașii României” (1915), *Statutele și Regulamentele Asociației „Cercetașii României”*, Stabiliment de Arte Grafice „Energia”, București
- *** Asociația „Cercetașii României” (1919), *Statutele și Regulamentu Asociației*, Tipografia “Jockey-Club” Ion C. Vacarescu, București
- *** Asociația „Cercetașelor României” (1929), *Statutele și Regulamentu Asociației*, Atelierele grafice “Cvltvra Națională”, București
- *** Scout of America (1959), *Handbook for Patrol Leaders*, New Jersey
- *** The Girl Guides Association (1990), *The Guide Handbook*, London
- *** Equipe Nationale des Scouts de France (1990), *Le livre des Scouts*, Editat de Scouts de France, Paris
- *** Organizația Mondială a Mișcării Scout (1996), *Cercetășia... pur și simplu! Idei și metode pentru liderii cercetași*, Editat de Organizația Națională Cercetașii României
- *** Comisia Comunităților Europene (2000), *Memorandum asupra Învățării Permanente*, Bruxelles, Belgia
- *** UNESCO Institute for Statistics (2012), *International Standard Classification of Education ISCED 2011*, Canada
- *** Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului (2012), *Programa școlară pentru disciplina Cominucare în limba română*, Clasa pregătitoare, București
- *** Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului (2012), *Programa școlară pentru disciplina Matematică și explorarea mediului*, Clasa pregătitoare, București
- *** Organizația Națională „Cercetașii României” (2012), *Lupișorul, prieten cu toată lume. Ghid – Proiectul lupișorilor francofoni*
- *** Ministerul Educației Naționale (2013), *Programa școlară pentru disciplina Educație fizică*, Clasa pregătitoare, clasa I și clasa a II-a, București
- *** Future Academy (2017), *Pragmatic Challenges In The Current Debate On Validation Of Non-Formal And Informal Learning In Europe*, în *The European Proceedings of Social & Behavioural Sciences EpSBS*, Edu World 7th International Conference, Pitești
- *** Future Academy (2017), *Development and Evaluation of the Pupils’ Personality Traits, by Practicing Motor-Actuating Games, Taken in the Physical-Education Lesson from Non-Formal Education*, în *The European Proceedings of Social & Behavioural Sciences EpSBS*, Edu World 7th International Conference, Pitești

Surse internet:

www.edu.ro – consultat la 14.02.2013

www.nonformalii.ro – consultat la 14.02.2013

www.infed.org – accesat 02.04.2013

www.en.wikipedia.org/wiki/Scouting - accesat la 3.08.2-14

www.scout.ro/inceputurile-cercetasiei - accesat la 4.08.2014

www.cltgjiu.lx.ro/istoric - accesat la 5.09.2014

www.en.wikipedia.org/wiki/List_of_Scouts - accesat la 15.09.2014

www.leap.ro – accesat la 12.01.2015

www.scout.org – accesat la 2.02.2015

www.scoutfile.albascout.ro/jocuri/ - accesat la 20.05.2015

<http://legislatie.just.ro/Public/DetaliuDocument/125150> - accesat la 22.06.2015

www.oncr.ro – accesat la 15.01.2016

www.tuftscampstudy.com – accesat la 20.01.2016

<http://psiedu.ubbcluj.ro/index.php?id=11-istoric-psihiologie> - accesat la 18.06.2016

<http://www.orzanm.ase.ro/spss> - accesat la 30.03.2016

http://www.cdep.ro/pls/legis/legis_pck.htm_act?ida=104081 - accesat la 08.02.2017

http://www.isj-db.ro/static/files/Anexa_la_Ordin_4496_MECS.pdf - accesat la 08.02.2017

<http://oldsite.edu.ro/index.php/pressrel/15894> - accesat la 08.02.2017

<http://scout.ro/blog/2012/04/09/peste-72000-de-elevi-au-experimentat-viata-de-cercetas> -
accesat la 08.02.2017

<https://www.proiecte.ro/psihiologie/studiul-de-caz-metoda-de-cercetare-calitativa-35495> –
accesat la 12.02.2017